

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 160 Lei

TRAGEDIA CIVILIZAȚIEI MODERNE

Înainte de războiul mondial și de groaznicul măcel din zilele noastre, fața continentului nostru avea un aspect grandios. Îți făcea impresia unei realizări de forțe și progres, cum nu mai văzuseră paginile istoriei.

În realitate însă Europa era un colos gigantic, strâns în centura cercurilor de oțel ale forței armate. Sufletul îi era alterat, iar marile virtuți — în cari s'au plămădit și din cari au răsărit cele mai civilizate popoare — dispăreau una după alta. Corupția îi măcina în mod lent puterea de viață, așa că vastul ei organism trosnea din toate încheieturile. Devenise un enorm furnicar în continuă fierbere și agitație, un amestec caleidoscopic de: neamuri, limbi, datini, obiceiuri și credințe, cărora le lipsea cimentul dragostei evanghelice.

Era, — orgolioasa noastră Europă, — un amalgam de contraste sociale și politice, în care unii se lăfăiau în: bogății, lux și corupție; locuind în palate somptuoase, de zidurile cărora se izbea sărăcia milioanele de flămânzi și desbrăcați.

Oricât de paradoxal și complex ni se pare acest fenomen, el trebuie analizat și disecat în sens logic.

Cel puțin cu două sute de ani înainte de războiul mondial, rațiunea a fost stăpâna lumii. Intelectualismul exagerat a devenit raționalist și s'a dovedit un ferment disolvant al societății omenești. Cercetând mereu și desfăcând firul în 7 părți, rațiunea a despica diferitele funcțiuni ale vieții în tot atâtea ramificații. Acestea toate au alergat în diferite laturi, așa că biata rațiune nu le-a mai putut ține în frâu. Neputându-se consola, ea a orbecat între adevăr și minciună, până după războiul mondial din 1914—18, când pur și simplu a fost detronată.

În lipsa metafizice, mândra ei fiică, știința, a ancorat pe singurul teren ce-l mai simțea sub picioare: *materia*.

Cu ajutorul materiei omul ajunge inventatorul unei noi civilizații.

El este beneficiarul, dar și victima acestei civilizații.

Omul inventează, profită, dar și distruge. Mecanicismul, din unealtă de progres, a ajuns un tiran monstru, care ține sub teroare milioane și milioane

de oameni. Astfel, omul sângerează din răni crude și urâte, sub povara progresului realizat de el însuși.

Dar la urmă s'a răsturnat și optimismul științific. A dispărut siguranța în atotputernicia științei, care contase să rezolve totul prin legile imutabile ale materiei.

Marii învățați și inventatori, cari au crezut că ei au furat tainele universului, în realitate ne-au dat crâncena desamăgire, fierberea haotică și groaznicul măcel de azi, care frământă în lacrimi și sânge vechea noastră civilizație.

Întreaga suflare omenească, trece prin cea mai disperată agitație. Nu avem liniște de teama zilei de mâine. În fața urei dintre țări și neamuri, dintre rase și clase, dintre tineri și bătrâni, nu se poate pune nici o siguranță.

Cu cele mai supra omenești încordări se fabrică: tunuri, tancuri și cele mai înfricoșate arme ucigătoare. Hora morții își întinde jocul macabru în toate părțile lumii. Iar uriașa moștenire de progres și cultură se prefacă în ruini, scrum și cenușe.

Și în vreme ce pământul se zgudue sub zgomotul armelor și soarele își acopere fața de prăpădul războiului, localurile de petreceri au clientelă statornică. Aceasta clientelă, adăpată în apele infecte ale civilizației moderne, își varsă necazul în ritm de tangouri prin dancierii, stropite cu narcoză, cocaină și veronal.

Se aranjează petreceri cu focuri de revolver, cu tășuri de pumnale, cu mașini ce despică aerul cu o viteză de 100 km. pe oră, alergând spre taverna, cari sunt pepiniere de crime și desfrâu. Acolo nebunia se înfrățește cu tâlhăria, după cari curge sânge, iar pe-reții sunt decorați cu creeri sfărâmați.

Și după toate acestea urmează cortejul funebru de: furturi, incendii, sinucideri, falsuri, vagabondaj și aberații psihice, cari toate se explică una pe alta, dar nici una nu se scuză.

Iată unde ne-a dus civilizația mașinismului. În cea mai mare contradicție cu principiile moralei creștine. Ne-a dus la amorul pronunțat în bunurile iluzorii ale pământului drept pedeapsă pentru că am fugit de bunurile Cerului. Asistăm la tragedia civilizației moderne cărea îi culegem fructele narcotice.

Protopop S. Stana

Cuvinte despre post

Orânduilele sfintei noastre Biserici sunt astfel întocmite că fiecare împlinește, la timpul hotărât, o mare parte din lucrarea de spiritualizare a vieții omenești. Cu o țintă atât de sublimă, — cu antenele legate de cer — ele își primesc o deplină justificare de existență în planul mântuirii subiective a omului. Creștinul e chemat a le practica, trăind astfel și pe plan temporal, cu deplină conștiință, vremea primelor veacuri creștine.

În timpurile din urmă se observă că unele din aceste rânduieli sunt părăsite, iar rigurozitatea lor uitată. Ajung a fi părăsite nu pentru că doar eficacitatea lor s'ar fi dovedit a fi minoră și ele fără vreun rost, ci fiindcă lumea, în goana ei după himera fericirii vieții acesteia, le abandonează și nu-și mai dă silința a le îndeplini. Ba chiar sunt unii cari le disprețuiesc, privindu-le ca ceva învechit și vrednic de lăpădat. Locul lor, de cele mai multe ori, e luat de practici străine și gânduri potrivnice, cari îi orientează spre alte zări. O astfel de orânduială este și *postul*. Puțini sunt cari îi cunosc însemnătatea în toată plinătatea lui și totodată cari îl practică. Bătrânii, pentru cari „legea“ strămoșilor a fost respectarea și ținerea cu sfințenie a datinelor străbune, neputând fi influențați de curentul lumii moderne, îl țin și azi fără inovații, constituind un adevărat prilej de desfătare sufletească. Cei mai mulți, crezând că postul se reduce numai la abținerea, în anumite zile, dela unele mâncări, — privarea de mese copioase cu bucate alese și gustoase — îl țin pe acesta, socotind că au împlinit toată „legea și profeții“, sau se lipsesc de el, fără a-și încărca conștiința cu păcat. Cel care numai aceasta o ține drept post, cunoaște partea cea mai puțin esențială, de aceea ușor se poate dispensa de practicarea lui, respectându-l numai atunci când este silit la aceasta, prin lipsă sau printr'un regim medical deosebit.

Să nu rămânem cu gândul că postul este numai o opreliște dela unele mâncări, căci e mai mult decât atât. E o continuă sforțare a ființei omenești de a birui patimile sufletului și ale trupului pentru a putea primi apoi pe Dumnezeu. E mijlocul de a împodobi „cămara sufletului“ despre care amintesc și cântările bisericesti.

Sunt două posturi: *postul sufletului și postul trupului*. Cel dintâi, — postul sufletului — care e înfrânarea gândurilor, intențiilor și simțirilor vinovate și înălțarea cugetului într'o atmosferă plină de armonie și devoțiune față de Dumnezeu, împrumută o aureolă de lumină și celui trupesc. Acesta e reținerea dela faptele trupului, care stânjenesc purificarea ființii omului, ne lăsându-l pradă instinctelor, și permițându-i să iasă de sub carapacea poftelor, să-și înalțe astfel privirea spre zările unui luminii mai

bogat în ideal decât cel avut până aci. *Cel dintâi e esențial, iar cel de al doilea necesar*, căci îl împlinește pe acela. Respectarea acestor două posturi și îmbinarea lor într'unul singur, — al ființei omenești — constituie postul creștin.

Postul deci este un prilej dat creștinului spre a se apropia de cer și a primi pe Dumnezeu. E o ocazie de curățire a sufletului și a trupului, prin umilință și înfrânare. E mijloc de regăsire a omului și îndemn spre o nouă orientare în duh „de mireasmă duhovnicească“. N'a fost orânduit dintr'un spirit de pedeapsă, ci dintr'o trebuință sufletească: aceea de a se apropia omul mai sincer și mai curat de Dumnezeu.

Omul mereu simte necesitatea apropierei de Dumnezeu. Aceasta se face prin rugăciune, căci ea e calea intrării sufletului în comuniune cu Creatorul. Dar rugăciunea trebuie să aibă o anumită atmosferă prielnică spre a ajunge să fie rodnică. E atmosfera de umilință și înfrânare a sufletului și a trupului. Așa că putem spune despre post că e o continuă *rugăciune în umilință și o viață în înfrânare*. Oprirea dela unele mâncări este numai o strunire a trupului, a înfrânării lui, pentru înstăpânirea și înzdrăvenirea sufletului. Fără această înfrânare nu e cu putință umilința și atunci nici rugăciunea adevărată. Deci postul de mâncare este ca o împlinire a postului lăuntric, nu esențialul, dar necesarul.

În ordinea cum sunt așezate posturile, ele constituiesc un continuu exercițiu de descătușare a sufletului și o dobândire a libertății subjugată de patimi, cu scop ca stăpânirea ființei umane să o aibe duhul, deoarece o apropiere a omului de Dumnezeu nu se poate face decât în duh, căci: „Duh este Dumnezeu și cei ce i se închină cu duhul și cu adevărul să i se închine“.

E adevărat că pentru a putea câștiga ceva în ordinea spirituală, omul trebuie să sacrifice din plăcerile și poftele păcătoase ale trupului. Nici o victorie nu e posibilă fără un sacrificiu. Sacrificiul acesta, — înfrânarea — e deci condiția pentru obținerea supremației în ordinea spirituală. Avem pildă vie pe Iisus Hristos care a făcut acest exercițiu spiritual ca pregătire în vederea misiunii sale divine.

Postul, astfel înțeles și practicat, constituie pentru creștin o continuă înălțare, prin rugăciune și înfrânare, pe aripile spiritului către Dumnezeu, care întâlnire „față către față“ — desigur — va avea loc în transcendența divină, după înviere.

Diacon Alexandru Budai

Cuminecare vrednică

Cu primul om a năvălit în lume, vrăjmaș și dureros, păcatul ucigător de suflete. În valuri de defrâu se sbate omenirea însângerată de fărâdelegi, pervertind umilitor chipul aceluia care a fost zidit după asemănarea atotputerenicului Tată. Regele creațiunii a devenit o figură întunecată,

sub nimbul faptei pornită din zeama amăgitoare a măru-
lui ispiitor la înfățișare și gust, dar amar în urmări pă-
gubitoare.

Lucifer i-a încălecat voința, înfășurându-l în ondulări
de șarpe și prăbușindu-l în genună. Ispita a fost mai pu-
ternică, iar sguduitura i-a fost deplină.

Urmările? — Păcatul și-a făcut loc în om și în ju-
rul său sub chip de amăgiri. Din starea de bar, din feri-
cirea cerească în care se afla, a căzut într'o stare dureros
de tristă, umilitoare, slabit trupește, întunecat la minte și
oșilit sufletește. Și dacă Dumnezeu a isgonit din raiul feri-
cirii perechea care nu l-a ascultat, dând o pământescului
pentru chin și suferință, tot atunci, în bunătatea-I nemăr-
ginită a promis că va trimite un mântuitor care va zdrobi
capul șarpelui. La plinirea vremii cel născut din femeie a
scuturat omenirea de negura păcatului și i-a arătat prin
graiul și faptele calea sfântă a mântuirii. Prin jertfa Sa a
răscumpărat păcatul primului om, deschizând această cale
spre poarta prin care intrăm în veșnicie și ne așteaptă fe-
ricirea de totdeauna.

Iisus Hristos s'a jertfit pentru noi după ce a instituit
și arătat toate mijloacele prin care omul poate să se des-
brace de păcat și să-și recâștige bunul pierdut în ziua în
care roada pomului oprit a constituit pentru primii oameni
prilejul de a uita porunca cea mare a lui Dumnezeu.

În nemărginita sa dragoste pentru omenire a golit
paharul suferinței pe cruce pentru noi și pentru mântuirea
noastră, iar nouă ne-a lăsat fericirea să ne împărtășim cu
trupul și sângele Său întru pomenirea Sa și a actului său
de răscumpărare.

De atunci și până azi creștinii sărbătoresc acest im-
portant moment prin slujba care vestește tuturor veacurilor
biruința cea mare a răstignirii. În sfânta Liturghie găsim în-
tregul proces al mântuirii, care culminează cu prefacerea
pâinei și a vinului în trupul și sângele Mântuitorului, cu
cari ne împărtășim sub forma sfintei Cuminecături.

Ori de câteori se oficiază sfânta Liturghie creștinii se
pot împărtăși cu această hrană sfințitoare.

Și în fiecare post — sau de câteori nevoia sufle-
tească îi cere — creștinul cucernic aleargă să-și miruiască
sufletul gustând din această hrană, care-l ridică spre
poala primitoare a cerului.

Și oare de ce simte creștinul această sete sfântă și
pentruce aleargă spre ușa împărătească a sfântului altar
ca să primească în osanalele melodioase ale stranei — din
mâna preotului, cel puțin odată în fiecare an, păticea a-
ceastă sfântă de pâine și stropul de vin blagoslovit?

Pentru că în străfundul conștiinței sale simte cucernica
nevoie de fortificare în năvalnica înclăstare cu focul ispite-
lor. Miruit cu această tainică sfințenie, el poate mi ușor
să se apropie de pragul mântuirii.

Dar tot cel ce vrea să se împărtășească trebuie să se
bucure de vrednicie. Căci un suflet pătat și o gură otrăvi-
tă nu pot să guste din cina cea mare. Iată Iuda după ce
s'a împărtășit cu nevrednicie din cina cea de taină, în cel
mai cutremurător moment îl vede pe Stăpânul, pentru niș-
te arginți stropiți cu sânge.

„Diavolul tocmai asupra acelora are stăpânire, cari
cu nevrednicie se împărtășesc din această Sfântă Taină,
căci ei înșiși se aruncă pe sine într'o osândă mai mare” —
zice Sfântul Ioan Gură de Aur.

Căci Cuminecătura are darul de-a sfinți trupul și
sufletul celui care o ia în gura sa. Și oare cum va pu-
tea ca să sfințească un trup scaldat în fărâdelegi și un
suflet dat osândeii?

Sfânta Biserică ne atrage atenția tuturor prin cuvintele:
„Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă
apropiați!” Acestea sunt cele trei condiții esențiale pentru
a ne putea face vrednici de marea împărtășire. Sf. Dionis-
sie din Alexandria ne spune: „Cine nu este curat în pri-
vința sufletului și a trupului acela să se oprească dela cele
sfinte.” Iar Sf. ap. Pavel ne atrage atenția: „Oricine va
mânca pâinea aceasta și va bea paharul acesta cu nevred-
nicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului.”

Deci, oricine vrea să se apropie de sfânta taină a cu-
minecării trebuie să-și spele trupul său și să-și îmbrace su-
fletul în haina albă a vredniciei. Căci cum vom îndrăzni
să luăm pe Domnul în noi, dacă sufletul nostru pângărit
de păcate năzuiește încă la fărâdelegi? Oare tu, creștinule,
care porți pe șața ta pecetea unei doriri sfinte, ai fost sub
scutul patrafirului? Oare acolo ai stat deschis și drept de
vorba cu tine și cu Dumnezeu? Oare părerea de rău pen-
tru tot ce ai făcut și-a forfecat în deajuns inima-ți bolnavă?
Și oare mintea ta a răscolit tot ce purtai în tine, săvârșit
de tine cu voie sau fără de voie? Dar în urmă mușcat-a
din tine durerea părerii de rău pentru tot ce-ai făcut tu în
răstimpul vieții tale? Așezat ai tu peste inima ta cernită
vălul pocăinței pentru fărâdelegile cari te-au pregătit mai
întâi pierzării? Sădit ai tu în tine sămânța iertării față de
semenii tăi, așa cum te rogi tu în rugăciunea „Tatăl nostru”?
Căci de atâtea ori noi rostim aceste cuvinte și gura noas-
tră le grăiește de cele mai multe ori, fără ca gândul să
fie lângă vorbe și fără ca vorbele să oglindească faptele!
Fști tu omul păcii, așa cum spune Hristos: „Pacea mea
dau vouă, pacea mea las vouă”? Iar dacă cugetul tău te
mustră pentru aceasta lasă darul tău pe pragul sfânt și
caută-l pe fratele tău și apoi — împăcat — vino și gustă-l
pe Domnul.

Si-atunci, când crezi că toate acestea le-ai făcut și
în sufletul tău simți odihna unei mulțumiri, apropie-te de
sf. Potir așa cum spune Sfânta Biserică: cu frică față de
Dumnezeu, cu credință și cu dragoste.

Nu o frică oarecare ca de ceva fioros, ci cu evlavie
cucernică, fiindcă te afli în fața Stăpânului, care-ți cunoa-
ște toate ale tale și-ți drămuiește vrednicia cu care te apro-
pii, după cum ai știut tu să apari de curat înaintea Lui.

Credința ta să fie tare și neclintită față de adevărul
mărturisit, atunci când ochii tăi caută înfrigurăți bucăți
de pâine și stropul de vin din lingurița care poartă în
cuprinsul ei minunea cea mântuitoare.

Și mai trebuie ceva: dragoste! Dragoste uriașă, care
să te facă oricând gata să fii părtaș al suferinței pentru
Domnul, dacă încercarea va veni asupra ta. Căci zice: „Cel ce
vrea să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia cru-
cea sa și să-mi urmeze mie.”

Iar la urmă, după ce toate acestea le-ai făcut, mai fă ca mâna ta să lucreze din când în când în spre dărnicie și las o împăcat ca ea să ajute și pe cel ce n'are, ca astfel să ți se înmulțească ție comoara în cer. Dar să nu știe dreapta ce face stânga ta și nici stânga să nu zărească ceea ce îndrăznește dreapta ta!

Atunci, da, ești vrednic de cuminerea sfântă, iar tu poți să zici cu inima curată și smerită: Doamne, Dumnezeule, care ai venit în lume pentru izbăvirea noastră, fă să-mi fie mie Cuminerea sfântă spre bucurie, spre sănătate și spre fericire!

Pr. Mircea Munteanu

Despre ce să predicăm?

În *Duminea Florilor* (9 Aprilie 1944) vom vorbi despre: SĂRBĂTORI.

În viața fiecărui popor, întâmplările și faptele mai însemnate petrecute în desfășurarea lui istorică, rămân mereu întipărite în sufletele urmașilor și sunt păstrate întotdeauna ca o comoară de mare preț pentru el. Amintirea acestor întâmplări și fapte mărețe este sărbătorită întotdeauna cu deosebită solemnitate de către urmași și din cuprinsul acestora ei își reînnoiesc mereu puterile, pentru ca să poată pași cu vrednicie pe urmele lăsate de înaintași. Dar nu numai întâmplările mai însemnate din viața unui popor, îi dau prilejul unor atari prăznuiri, ci și amintirea bărbaților de seamă, cari prin strădania lor au contribuit și ei cu ceva la starea înfloritoare a neamului lor, îi oferă asemenea prilejuri binecuvântate. Prăznuirea solemnă a amintirii acestor bărbați de seamă dă posibilitate urmașilor, ca să culeagă din faptele lor îndemnul și hotărârea de a-și închina și ei toate gândurile și toate clipele vieții lor pentru viitorul de mâine al neamului întreg.

La fel se petrec lucrurile și în Biserica creștină întemeiată de Domnul nostru Iisus Hristos. Întâmplările mai însemnate petrecute în decursul dezvoltării acestei Biserici, faptele mărețe plinite pentru mântuirea noastră de însuș Fiul lui Dumnezeu, ca și amintirea acelor bărbați sfinți, cari și-au jertfit viața pentru credința în dumnezeirea Lui, au rămas mereu întipărite în sufletele creștinilor și au fost întotdeauna prăznuite cu o creștinească bucurie, împreună și cu o solemnitate deosebită de celelalte zile ale anului. Toate aceste întâmplări și fapte însemnate din trecutului Bisericii, pe cari le sărbătorim și noi în decursul anului, formează miezul *sărbătorilor noastre bisericest.*

Aceste sărbători au fost rânduite încă din cele mai vechi timpuri și se țin și astăzi în semn de mulțumire față de Părintele nostru ceresc, precum și ca un mijloc de întărire și de înflorire a pietății creștine în genere. Ele sunt instituite fie în cinstea *persoanelor Sf. Treimi*, sau a *Născătoarei de Dumnezeu*, fie întru *pomenirea Sfinților*, cari și-au vărsat sângele

pentru credința în Hristos. Cele dintâi s'au așezat și se țin și astăzi, pentru ca toți creștinii, amintindu-și de binefacerile primite dela Dumnezeu în decursul plinirii mântuirii noastre din osânda păcatului, binefaceri cari formează și sămburele fiecărei sărbători în parte, să-i aducă laudă și mulțumire fiiască pentru nețărmurita bunătate din care acestea au isvorât. Iar cele din urmă sunt rânduite de Biserică în cinstea aleșilor săi, pentru ca prin prăznuirea lor cuviincioasă, să dispună și pe creștini la urmarea vieții lor curate și la practicarea virtuților cari i-au împodobit. Cu alte cuvinte, putem spune că toate sărbătorile noastre religioase îndeamnă pe om la preamărirea lui Dumnezeu și la practicarea tuturor însușirilor bune cu cari au fost împodobiți aleșii Lui.

Ca să-și poată atinge acest scop Biserica noastră a rânduit ca serviciul divin ce se face în aceste sărbători să fie mult mai solemn și mai împodobit decât în celelalte zile ale anului. Biserica strălucește de mulțimea lumânărilor, cetirile au fost împuținată și înlocuite cu cât mai multă cântare, iar podoaba vestimentelor preoțești ca și a slujbei întregi, abundă de frumusețe și de podoabă aleasă. Toate acestea vor să arate bucuria deosebită a credincioșilor pentru prăznuirea întâmplării ce formează sămburele fiecărei sărbători.

Între aceste sărbători se disting în chip deosebit pentru însemnătatea lor, cele rânduite în cinstea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, sau a unei persoane din Prea Sfânta Treime, precum și cele închinare sf. Fecioare Maria. Aceste sărbători numite *sărbători sau praznice împărătești*, se deosebesc de celelalte prin marea pregătire ce o face Biserica pentru sosirea lor și mai ales prin strălucirea slujbelor din cuprinsul zilelor de praznic, a căror amintire o ține chiar și câteva zile după trecerea lor, până la așa numită *ieșire* sau *odovania* sărbătorii. După timpul în care se țin ele se împart în *sărbători cu dată neschimbătoare* și *sărbători cu dată schimbătoare*. Cele dintâi cad întotdeauna în aceeași zi a luni din cuprinsul fiecărui an, iar cele din urmă își schimbă ziua și nu cad în toți anii în aceeași zi a luni. De felul întâi sunt: *Nașterea Domnului* (25 Decembrie), *Tăierea împrejur* (1 Ianuarie), *Botezul Domnului* (6 Ianuarie), *Întâmpinarea Domnului* (2 Februarie), *Schimbarea la față* (6 August), *Nașterea prea sfintei Născătoare de Dumnezeu* (8 Septembrie), *Intrarea în biserică* (21 Noembrie), *Bunavestire* (25 Martie), *Adormirea Maicii Domnului* (15 August) și *Înălțarea sf. Crucii* (14 Septembrie). Iar de felul al doilea, adică sărbători cu dată schimbătoare, sunt: *Intrarea lui Iisus în Ierusalim sau Floriile*, *Invierea Domnului*, *Înălțarea la cer* și *Pogorârea Duhului Sfânt*. Toate acestea fiind în legătură cu sărbătoarea Invierii Domnului, se mută și ele după data când cade această sărbătoare. Această dată stabilită la sinodul I ecumenic (325 d.

Hr.) este prima Duminecă după luna plină ce urmează equinocțiului de primăvară, iar în caz că în această Duminecă cade și Paștele Iudeilor, atunci Paștele creștin se serbează cu o săptămână mai în urmă.

În timpurile vechi toate aceste sărbători împărătești se serbau ca și astăzi cu o bucurie și o solemnitate cu totul deosebită de a celorlalte sărbători ale anului. În decursul lor postirea era riguros oprită, afară de ziua Înălțării sf. Cruci, iar rugăciunea se făcea stând, în semn de bucurie pentru măreția sărbătorii. Creștinii mergeau cu toții la sf. biserică, pentru a lua parte la sf. liturghie ce se săvârșea cu o pompă deosebită, pentru a se împărtași cu sf. Taine și pentru a asculta Cuvântul lui Dumnezeu, care se distingea și el în aceste zile, atât prin cuprinsul său, cât și prin podoaba lui aleasă. Și, pentru ca nimeni să nu fie împiedecat de la această participare la sf. slujbe în aceste zile de praznic, se eliberau chiar și sclavii, iar spectacolele și orice petrecere publică erau oprite cu desăvârșire. În decursul lor, creștinii se siliau să facă cât mai multă milostenie cu cei sărmani, pentru ca în chipul acesta să urmeze îndemnul și pildei lăsate de însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Sărbătorile în cinstea sfinților mai însemnați au fost rânduite de Biserică cu scopul de a-i cinsti pentru viața lor sfântă și de a preamări în acest chip și pe Dumnezeu cu ajutorul căruia aceștia au putut să se ridice pe culmile cele mai înalte ale desăvârșirii. Deosebită instituirea lor s'a făcut și pentru ca să ni se dea prilejul de a le cere în rugăciuni ajutorul lor, ca unii ce sunt „prieteni“ lui Dumnezeu și de a le imita pilda vieții lor trăită într-un totul după voia Părintelui ceresc. Sf. Apostol Pavel, vorbind despre o atare cinstire a celor aleși ai Domnului, scrie în epistola către Evrei: „*Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, la a căror sfârșit al purtării privind, să le urmați credința*“ (Evrei 13, 7).

De obicei ziua sărbătoririi unui sfânt este ziua morții lui, adică ziua în care s'a izbăvit de vremelnicia acestei vieți și s'a mutat în veșnicia lui Dumnezeu. În timpurile vechi, creștinii se adunau în această zi la mormintele martirilor, citeau istoria suferințelor și a morții îndurate pentru credința în Hristos, mulțumiau lui Dumnezeu pentru ajutorul dat în îndurarea acestor suferințe și cereau ca să-i învrednicească și pe ei ca să rămână statornici în credința lor. Se împărtașeau apoi cu sf. Cuminecătură și se legau să mărturisească pe Hristos, cu aceeași tărie cu care l-au mărturisit martirii și sfinții Bisericii. Astăzi pomenirea lor se face la unii cu priveghieri ca și la praznicele împărătești, iar la alții numai cu litie, polileu, evanghelie și doxologia mare, precum și cu alte cântări alcătuite în cinstea lor.

Fiecare zi a anului este rânduită pentru pomenirea unuia sau a mai multor sfinți. Între aceste zile însă, acelea cari se sărbătoresc cu deosebită solem-

nită încă din cele mai vechi timpuri, și au rămas până astăzi sărbătorile religioase ale sfinților mai însemnați, sunt: *Cuvioasa Paraschiva* (14 Octombrie), *sf. mare mucenic Dimitrie* (26 Octombrie), *Soborul Arhanghelilor Mihail și Gavril* (8 Noembrie), *sf. ierarh Nicolae* (6 Decembrie), *sf. arhidiacon Ștefan* (27 Decembrie), *Sf. Vasile cel Mare* (1 Ianuarie), *sf. Ioan Botezătorul* (7 Ianuarie), *sf. trei ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur* (30 Ianuarie), *sf. mare mucenic Gheorghe* (23 Aprilie), *sf. împărați Constantin și Elena* (21 Mai), *Năsterea sf. Ioan Botezătorul* (24 Iunie), *sf. Apostoli Petru și Pavel* (29 Iunie), *sf. prooroc Ilie* (20 Iulie) și *Tălerea capului sf. Ioan Botezătorul* (29 August).

Toate aceste sărbători rânduite întru pomenirea sfinților Bisericii, ca și cele întru amintirea persoanelor sf. Treimi sau a sf. Fecioare Maria, sunt și pentru noi cei de astăzi tot atâtea prilejuri de înălțarea sufletească și de duhovnicească bucurie, manifestată prin frumusețea deosebită a cultului divin din cuprinsul lor și prin podoaba aleasă a întregii biserici. Ele ne dau putința ca alături de ziua Duminecii închinată exclusiv Domnului, să ne ridicăm cugetele și în decursul acestor zile spre cele ce sunt ale lui Dumnezeu, să-i mulțumim pe rând pentru năsterea binefacerii săvârșite de El întru plinirea mântuirii noastre și să ne încălzim sufletele la dogoarea statorniciei în credință a aleșilor săi. Și, dacă creștinii veacurilor primare alergau cu tot entuziasmul lor la aceste popasuri de praznic ales, s'o facem aceasta și noi, pentru că numai din sărbătorirea demnă a lor, vom putea culege și noi tăria sufletească și statornicia în credința pe care ei au avut-o. Și numai în chipul acesta facem și dovada că știm întotdeauna să ne întoarcem cu recunoștință înaintea lui Dumnezeu pentru tot ceea ce a săvârșit El pentru mântuirea noastră din osânda celui rău.

T.

Cărți

Sf. Chiril al Ierusalimului: CATEHEZELE. Partea I. Traducere de Pr. D. Fecioru. Editura Institutului Biblic. București.

În luna Noembrie 1942, a apărut în vitrina librăriilor românești al cincilea volum din colecția „Izvoarele Ortodoxiei“: Sf. Ioan Hrisostom: *Cuvântări la praznicele împărătești* (16). Inițiatorii acestei inspirate hotărâri, plănuiau la început apariția lunară a unei traduceri din sfinții părinți. Din cauza împrejurărilor vremii, n'au putut realiza acest gând și deșiderat imperios al necesităților Bisericii noastre.

Inițiativa aceasta n'a rămas însă numai o dorință platonicească, căci cu apariția volumului al șaselea, *Catehezele sf. Chiril al Ierusalimului*, partea I, în traducerea îngrijitorului ei, păr. Dr. Dumitru Fecioru, aflăm cu bucurie că „Izvoarele Ortodoxiei“ au fost

incadrate în planul de editură al „Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române”. Prin acest fapt nădăjduim că apariția regulată a traducerilor va fi asigurată.

Pe cel care acum intră în contact cu literatura patristică, îl uimește la dascălii mari și luminași ai Bisericii, stăpânirea textelor scripturistice și a cunoștințelor profane contemporane, deopotrivă. Pentru susținerea unei teme sau teze, se aduc și pun în față textele cele mai variate din vastul câmp al Scripturilor sfinte.

Catehezele, după cum știm, au scopul să pregătească prin mărturisirea credinței și prin pocăință pe catehumeni, în vederea primirii sfintei taine a botezului. Cu râvnă duhovnicească, cu căldură părintească și cu adâncime de dascăl înțelept, sf. părinte adresează novicilor Noului Testament, chemări sufletești și învățături duhovnicești pentru a se pregăti cu vrednicie să primească taina cea nouă, care îi face părtași și mădulare ale Bisericii.

Pe lângă puternicele chemări la botezul creștin, sf. părinte sesizând cauzele cari ar putea să rețină dela acest act sfânt: îndoiala sau învă. ăturile eretice ale timpului, — cu o bogăție extraordinară de argumente biblice și profane, — caută să spulbere ereziile vremii, cari nu recunosc divinitatea Domnului Iisus Hristos.

Cu aceste scurte considerații, ne exprimăm bucuria sufletului ce o simțim, când avem prilejul să cetim traducerile excelente ale „Izvoarelor Ortodoxiei”, cari ne pun în legătură cu florile gândirii patristice și ne îngăduim să reproducem un fragment din chemările la sfântul botez:

„Mare lucru este botezul care vă stă înainte! Preț de răscumpărare pentru cei robiți, iertare păcatelor, moarte păcatului, renaștere sufletului, haină luminată, pecete sfântă care nu se poate strica, vehicul către cer, desfătare paradisiului, pricinuitor al împărăției, harismă a înfierii. Cu toate acestea balaurul stă lângă cale și păzește pe cei cari trec. Vezi să nu te muște cu necredința!... Te duci la Tatăl duhurilor, dar treci peste acel balaur. Cum vei trece însă peste el? Incalță-ți picioarele „întru pregătirea evangheliei păcii”, ca să nu te vâteme chiar dacă te va mușca. Ai credință care să locuiască în tine, nădejde tare, încălțăminte trainică, ca să treci peste dușman și să intri la Stăpânul! Pregătește-ți inima pentru primirea învățaturii, pentru împărtășirea sfințelor taine!” (Procateheza, pag. 53).

Pr. L. David

Informațiuni

■ SOCIETĂȚILE RELIGIOASE ORTODOXE dela școlile secundare din Arad au consfințit anii trecuți o tradiție frumoasă, de-a organiza câte o ședință festivă, elevele la Bunavestire și elevii la Sf. Gheorghe.

Cum anul acesta sărbătoarea Sf. Gheorghe cade în vacanță, ședința tuturor școlilor s'a ținut la Bunavestire în capela Internatului Diecezan, după sf. Liturghie servită de către PP. CC. Icon. st. C. Turicu, prot. S. Ștefea, N. Țandru și diac. C. Rudneanu.

Programul ședinței a început prin cuvântul P. C. cons. ep. C. Turicu delegatul P. S. S. Părintelui episcop Andrei, după care elevele și elevii au cântat unison „Cuvine-se cu adevărat...” (cum au cântat și răspunsurile liturgice).

S'au cetit apoi lucrările despre 1. *Curățenia sufletească* de Postolache Zina din cl. VII dela liceul „El. Gh. Birta”, 2. *Caracterul moral* de I. Căpitan din cl. VII dela liceul „M. Nicoară” și 3. Tot despre *Caracterul moral* de Ambrozie Oșorhan din cl. VIII dela Școala Normală. Toate trei lucrările au fost foarte bine pregătite și autorii felicitați. Ele se vor publica mai târziu în „Biserica și Școala”.

Intre aceste puncte, corul liceului de fete „El. Gh. Birta” sub conducerea d-șoarei prof. E. Pap a cântat priceasna „Doamne, buzele mele...” și corul Școlii Normale sub conducerea pâr. prof. O. Lipovan „Astăzi mântuirea...”

De încheiere pâr. prof. N. Țandru a adresat elevilor sfaturi părintești de bună purtare în Casa Domnului, după care pâr. C. Turicu a menționat și alte lucrări bune, necetite în ședință, dar alcătuite de către elevi și eleve, la compunerea cărora s'au distins elevele: Elena Șerbănescu din cl. VIII dela liceul „El. Gh. Birta”, Olga Drevar din cl. VII comercială, Cornelia Leucean din cl. V industrială, și elevii: V. Al. Bradu din cl. VIII, N. Bociort din cl. VIII și P. Colțeu din cl. VII dela liceul „M. Nicoară”, Antim Dringa din cl. VII Normală și Gh. Gângă din cl. VII comercială.

Pe lângă elevele și elevii claselor superioare, au fost la sărbare câțiva părinți, profesoare și profesori, în frunte cu d-ș. dir. El. Damian și dl. dir. C. Lepa.

■ SFINȚIREA CLOPOTULUI dela metocul schiștii Sf. Gheorghe din Gașsa, unde lucrează cu multă râvnă Cuv. Sa Pâr. stareț Visarion Sintescu, s'a săvârșit Duminecă 26 Martie a. c. Dimineața în biserică ort. rom. din Gașsa s'a oficiat dumnezeiasca Liturghie de către un sobor de preoți în frunte cu P. C. Sa Pâr. Ic. stavr. Caius Turicu delegat al Sfinței Episcopii. A predicat C. Sa Pâr. Traian Rujilă (Sâmbăteni) despre „Necesitatea Tainei sf. Cuminecături”, după care a urmat cuminecarea școlarilor și a mai multor credincioși. La sfârșitul sf. Liturghii s'a oficiat un parastas pentru eroul Aug. Fericean, căzut pentru triumful crucii.

După masă la ora 3, în deal, unde se află metocul, s'a sfințit clopotul dăruit de credinciosul Gh. Răzman din Gașsa, după care P. C. Sa Pâr. Ic. stavr. Caius Turicu a talmăcit în cuvinte emoționante simbolică clopotelor, dând o interpretare aleasă cuvintelor lui Schiller: „vivos voco, mortuos plango, ful-

gura frango". Răspunsurile, atât la sf. Liturghie cât și la sfințirea clopotului, au fost date de corul bărbătesc al bisericii din Gașa, condus de cantorul Pavel Ciocondar. Se trece apoi la ținerea Școlii de Duminecă, după programul indicat în „Calea Mântuirii“, la care C. Sa Păr. Dr Liviu I. Cipău (din loc) rostește o scurtă, dar binemotivată disertație: „Spre Dumnezeu“. O plăcută surpriză este cuvântarea Dlui Inv. Alex. Burticală, care evocă o duioasă întâmplare trăită de dânsul în acest războiu, din care s'a întors invalid la mână cu care altădată învăța copiii să-și facă semnul crucii. Răspunsul care îl dă P. C. Sa Păr. Ic. stavr. C. Turicu întărește și mai multă credința cu care omul se luptă și se sbate să iasă de sub tirania păcatului. Cântecele lin al copiilor de școală și poeziile religioase recitate de ei la această serbare, ridică și mai mult atmosfera religiosității, îl face mai simțit pe blândul Iisus. Și astfel spre seară, cu gândul și inima la Dumnezeu, creștinul coboară spre sat, ducând în căminul lui încă o fărâmă din iubirea „Celui ce este Iubire“.

La această sărbătoare neuitată au luat parte și frați din „Oastea Domnului“ din com. Sâmbăteni, Nădab, Socodor etc.

T. D.

■ **CONFERINȚĂ PASTORALĂ.** Joi 23 Martie a. c. s'a ținut conferința pastorală și întrunirea Despărțământului Pecica. În cadrul programului fixat, condus de P. C. adm. prof. I. Popescu, a vorbit Pr. A. Goia din Nădlac despre: Comportarea preotului în afară de biserică. Liturghia a fost servită de Pr. Șiclovan-Rovine.

Un grup de tinere fete au dat toate răspunsurile liturgice. Acestea nu au participat la serviciu întâmplător ci din obișnuință. Pentru râvna arătată, adunarea a mulțumit Doamnei Inv. Ecaterina Aconi. Pe lângă păstrarea cu sfințenie a datinelor de a cerceta slujbele divine, obișnuitele întruniri au semnificația de a întări în aceste vremuri grele pe slujitorii altarelor.

Cor.

■ **CERC RELIGIOS LA MACEA.** Și anul acesta cu toate greutatele prin care trecem, ca și în anul trecut, s'a ținut cerc religios în com. Macea, într'un cadru sărbătoresc. Cercul și-a început misiunea sa în ziua de Vineri 17 Martie prin mărturisirea elevilor școlii primare și a câtorva credincioși de către preoții locului: Gh. Curtuțiu și T. Mihiț.

Sâmbătă dimineața s'a oficiat Sf. Liturghie de către Păr. Z. Brădeanu și Gh. Curtuțiu. A predicat Păr. Z. Brădeanu din Curtici despre: Taina sf. Cuminăcături, cu pilde și exemple educative și pline de înțeles duhovnicesc. S'au cuminecat 273 elevi și credincioși. Răspunsurile liturgice unison, cum se cântă în Eparhie, au fost date de elevi conduși de Pr. T. Mihiț. După masă Vecernia e servită de Pr. T. Mihiț, urmând apoi spovedania credincioșilor, extrașcolarelor și extrașcolarelor de către Pr. Gh. Curtuțiu, T. Mihiț

și A. Leucean. A predicat: Pr. Leucean despre: Pocăință, momentele pocăinței, dând pilde frumoase de căință și îndreptare, cu citate biblice.

Apoi s'a slujit taina Sf. Maslu de Pr. Gh. Curtuțiu, T. Mihiț și A. Leucean din Dorobanți. Au fost pomeniți la Maslu 97 credincioși.

Seara s'a făcut slujba privegherii, oficiată de: Pr. Iuliu Lorinț din Curtici, T. Mihiț și A. Leucean. Predică Păr. I. Lorinț despre: Curăția trupească și sufletească necesară numelui de creștin.

Duminecă Sf. Liturghie este oficiată de Păr. Dr. P. Deheleanu înconjurat de Preoții I. Lorinț, Gh. Curtuțiu, T. Mihiț, A. Leucean și diaconul Moleriu. Răspunsurile liturgice pe 4 voci au fost date de corul Dlui învățător Văcariu Ilie, care a cântat foarte frumos, meritând pentru aceasta lauda și recunoștința unanimă.

A predicat Păr. prof. Dr. Deheleanu despre: Cruce, înțelesurile Sf. Cruci, despre binefacerile aduse nouă prin Crucea de pe Golgota, fără care nu este mântuire, despre cinstea ce i-o dau adevărații creștini, închinându-i Dumineca III din postul patimilor Domnului. De încheiere roagă pe Dumnezeu să mântuiască poporul nostru românesc cu Crucea Sa.

S'au cuminecat 125 credincioși.

După Sf. Liturghie se face parastas pentru eroii neamului din comună căzuți în războiul sfânt.

După amiaza se oficiază Vecernia de Pr. T. Mihiț, apoi la Capela copiilor se ține Școala de Dumineca, după următorul program: Rugăciune, priceasna: Insemnatu-s'a, poezii: Scrisoare de pe front, Cerșetorul. Conferința Păr. Deheleanu despre: Mâncări curate și necurate. A tratat problema din punct de vedere sectologic, arătând cu multă competență și cu citatele V. T. și N. T. că nu este mâncare necurată în fața lui Dumnezeu sau spurcată sau nepermisă. Numai doar din punct de vedere subiectiv sunt mâncări nepermise. Fiecare poate mânca ce pofteste, aceasta este chestie de gust și de stomac. Mântuirea nu depinde de mâncare, ci de credință și fapte. Toate sunt slobode, dar nu toate folosesc la toți, zice Sf. Ap. Pavel. Conferențiarul încheie zicând: „Nu ce intră în gură spurcă, ci ceia ce iese din gură spurcă pe om...“ „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adauge vouă.“ — Conferința a fost ascultată cu mult interes de preoți, notar, învățători, învățătoare, credincioși și sectari, fiind rostită fluent și cu multă rutină.

Au urmat cântece cântate de școlari, conduși de Pr. T. Mihiț: Văzut-am lumina..., poezii: Un copil refugiat scrie, Spada și credința; cântec Pre tine te laudăm; poezii: Rugăciunea bolnavului, Scrisoare din războiu; cântec: Sfânt,... poezie: Rugăciunea copiilor români pentru țară.

De încheiere i-a cuvântul Pr. T. Mihiț, care aduce calde mulțumiri Păr. prof. Deheleanu pentru că

a dat ascultare invitației preoților localnici și Părdiacon Moleriu, care a plăcut credincioșilor, precum și celorlalți frați preoți ostenitori și tuturor credincioșilor care dovedesc tot mai mult interes față de cele duhovnicești, rugând pe bunul Dumnezeu să dea tuturor fiilor bisericii și neamului nostru: Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii și Duhul temerii de Dumnezeu, spre a aduce roade: mântuirea fiecăruia, binele neamului și slava sf. noastre Biserici. Se cântă: Fie numele Domnului... și se face: Rugăciunea. *Coresp.*

Școala de Duminică

15. Program pentru Dum. Floriilor (9 Aprilie) 1944.

1. *Rugăciune*: Doamne și Stăpânul vieții mele. (Ceaslov. pg. 20).
2. *Cântare comună*: Invierea cea de obște... (70. Cânt. rel. pg. 17).
- 3—4. *Cetirea Evangheliei*: (Ioan 12, 1—18) și *Apostolului* (Filipeni 4, 4—9) zilei cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Cu trupul adormind... (70. Cânt. rel. pg. 31).
6. *Cetire din V. T.*: Toiagul lui Aaron. (Numerii cap. 17).
7. *Povește morale*: Despre ascultarea bătrânilor. (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 8).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Când măriții învățacei... (70. Cânt. rel. pg. 21).
10. *Rugăciune*: Stăpâne atotputernice și necuprins... (Vezi Nr. trecut).

*

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Asociația Clerului „Andrei Șaguna“ Despărțământul Arad

Nr. 0/1944.

Convocare

Onor. membrii ai Asociației Clerului „Andrei Șaguna“ despărțământul Arad, sunt convocați prin aceasta în vederea ținerii Adunării generale ordinare ce va avea loc în ziua de *Marți 4 Aprilie a. c. orele 3 p. m.* în sala de ședințe a Consiliului parohial din Arad, cu următorul

PROGRAM:

1. Invocarea Duhului Sfânt.
2. Deschiderea Adunării.
3. Raport asupra activității cercurilor religioase în 1943.
4. Alegerea a doi delegați, pe lângă președinte, la secție și la congres.
5. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.
6. Propuneri.

După terminarea programului se va sluji *Pavecernița* în Catedrală, după care va urma *spovedania* tuturor membrilor despărțământului. C. frați preoți din parohii se vor împărtăși la biserică unde slujesc, iar ceilalți membrii aflători în Arad se vor împărtăși la *Liturghia Darurilor* mai înainte sfințite ce se va sluji în Catedrală *Miercuri 5 Aprilie orele 10 a. m.*

Arad, 27 Martie 1944.

Pr. Ioan Ardelean,
Președinte.

Pr. Demian Tudor,
Secretar.

Nr. 1628/1944.

Concurs

Se publică din nou concurs *din oficiu*, cu termen de 15 zile, pentru întregirea *prin numire* a parohiei *Vânători*, protopopiatul Chișineu-Criș.

VENITE:

1. Sesiie parohială 32 jug. cu 28 drepturi de pășunat.
  2. Stolele legale.
  3. Răscumpărarea birului parohial cu 4 jug. pământ arător.
  4. Casă parohială.
  5. Salarul dela Stat.
- Parohia este de clasa I. (prima).
Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.
Arad, la 21 Martie 1944.

† ANDREI
Episcop.

Traian Cibian
cons. ref. eparhial.

Nr. 1708/1944.

Ordin-Circular

Având în vedere faptul că au fost mobilizați din nou un număr însemnat de învățători, dispunem C. Păr. preoți ca fără să mai aștepte alte dispoziții, să *suplinească pe învățătorii plecați*, intrând în școală, pentru ca învățământul să nu sufere. Vor raporta Inspectoratului școlar și vor face lucrările de încheiere la finea anului școlar.

Arad, la 27 Martie 1944.

† ANDREI
Episcop.

Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

NOU!

NOU!

Preot PETRU BOGDAN
VIAȚA IN HRISTOS

— 85 —

PREDICI MORALE
PENTRU TOATE DUMINECILE
ȘI SĂRBĂTORILE ANULUI
PAGINI XVI+475, PREȚUL 400 LEI.

DIECEZANA—ARAD